

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 355.233.22

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/56>

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ В ЗВО МВС УКРАЇНИ

PROBLEM ISSUES OF THE FIRE TRAINING OF CADETS IN THE MIA OF UKRAINE

Антипова А.К., курсантка IV курсу*Навчально-науковий інститут права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ***Зеленський Є.С., старший викладач кафедри тактико спеціальної та вогневої підготовки***Дніпропетровський державний Університет внутрішніх справ*

У нашій роботі ми дослідили проблемні вогневої підготовки курсантів ЗВО МВС України, оскільки вважаємо, що вказаний аспект виступає одним з найголовніших критеріїв підготовленості майбутніх поліцейських до несення служби. Вправне володіння зброєю працівниками поліції забезпечує якісне виконання функцій покладених на них державою, й може захистити як їх життя та здоров'я, так і оточуючих його людей. Саме тому нами розглянуто найбільш важливі питання навчання курсантів у сфері вогневої підготовки. Відтак ми розглянули проблеми законодавчого регулювання застосування та використання вогнепальної зброї, оскільки вказаний аспект має неабияке значення для кожного працівника поліції, а наявні недоліки нормативно-правової бази не можуть у повній мірі забезпечити правоохоронців від дисциплінарних стягнень й до того ж залишають прогалини у підготовці. Також у нашій роботі ми звернули увагу на таке проблемне питання, як фіксування застосування та використання вогнепальної зброї, а саме на відсутність чітких строків. При цьому на нашу думку необхідною складовою підготовки курсантів є вміння ними складати процесуальні документи у тому числі й у зв'язку із застосуванням та використанням вогнепальної зброї. До того ж нами було звернуто увагу на таке проблемне питання підготовки курсантів, як відпрацювання стрільби по рухомих цілях. Оскільки працівники поліції у своїй діяльності застосовують та використовують вогнепальну зброю цілком логічним виступає той факт, що ціль може рухатися й правоохоронцям, котрі не відпрацювали на достатньому рівні такі навички буде важко влучити, що може спричинити підвищену небезпеку для оточуючих та поліцейського. Саме тому ми наголошуємо у своїй роботі про необхідність оснащення закладів із специфічними умовами навчання тирами з наявністю, рухомих цілей, що значно підвищить якість підготовки майбутніх поліцейських та підготує їх до подальшого несення служби. Відтак зазначені вище аспекти мають неабияке значення для якісної підготовки курсантів, тому запропоновані нами зміни матимуть позитивний результат для якісної підготовки курсантів у разі втілення їх у життя.

Ключові слова: вогнева підготовка, нормативно-правова база, підготовка курсантів, мультимедійне обладнання, рухомі цілі.

In our work, we will discuss the issue of fire training for cadets of the Military Academy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Therefore, the importance of this issue lies in the fact that the quality of training of cadets directly depends on how exactly they will perform the tasks assigned to them by the state. Based on the fact that the legislator has given the police an exclusive rule on the use and use of firearms, the fire training of cadets is of almost paramount importance. Therefore, in our work, we will pay attention to the problematic issues of training future police officers, as we believe that only their elimination can ensure quality training, and therefore, qualified workers in the future. To begin with, it should be emphasized that one of the key factors in the quality training of cadets is the knowledge of the regulatory and legal framework. At the same time, it should be understood that in order for this aspect to work effectively and bring a positive contribution to training, the regulatory and legal framework must be perfect. That is why in our work we draw attention to the shortcomings of the legislative regulation of the issue related to the application and use of firearms. Therefore, in our work, we pay attention to the shortcomings of the legislative framework and offer ways to overcome them, so only by introducing the amendments indicated by us can we guarantee a high-quality legal framework that will regulate the high-quality activities of law enforcement officers. Also, in this article, we discussed such a problematic issue as refutation of the accuracy of shooting by cadets. Therefore, we emphasized that for the effective use of firearms in the future, it is necessary to practice the skills of shooting at moving targets. This aspect is really very important for every police officer, because as we perfectly understand, no one will wait until a coercive measure in the form of a firearm is applied to him. Therefore, in our opinion, it is necessary to modernize shooting ranges in order to provide the opportunity for cadets of the Military Academy of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine to practice shooting skills precisely on moving targets. Therefore, the above-mentioned aspects are of great importance for the quality training of cadets, so the changes proposed by us will have a positive result for the quality training of cadets if they are implemented.

Key words: fire training, legal framework, training of cadets, multimedia equipment, moving targets.

Постановка проблеми. Одним з найважливіших завдань сьогодення виступає підготовка досвідчених та кваліфікованих працівників правоохоронних органів. Саме тому ми хочемо наголосити на одному з найбільш важливих аспектів такої підготовки, а саме вогневій. Відтак у вказаній роботі ми розглянемо проблемні питання стосовно підготовки з якими стикаються курсанти. До того ж нами звертається увагу на проблеми законодавчого регулювання деяких аспектів пов'язаних із діяльністю правоохоронних органів, котрі необхідно реформувати.

Аналіз останніх досліджень з даної тематики. У дані роботі були розглянуті праці таких науковців:

Гавриш Б. О. та Великий Ю.М. у своїй роботі звертають увагу на той факт, що у разі застосування мультимедійного обладнання якість вогневої підготовки курсантів підвищиться до 30%. Вказаний аспект хоча й виступає позитивним ми вважаємо, що у разі застосування під час підготовки майбутніх поліцейських тирів із використанням рухомих цілей якість буде значно вищою.

Зеленський Є.С. та Антипова А.К. у своїй роботі розглядають питання стосовно необхідності відпрацювання стрільби курсантами ЗВО МВС України по рухомих цілях, звертаючи увагу на той факт, що правопорушники не будуть стояти очікуючи застосування вогнепальної

зброї. Відтак ми погоджуємося із вказаним твердженням й у своїй роботі наголошуємо на необхідності відпрацювання навичок стрільби саме по рухомих цілях.

Лопасава О.М. котра у своїй роботі розглядає питання стосовно ефективності застосування під час підготовки майбутніх поліцейських мультимедійного обладнання. Відтак у даній роботі ми хоча й погоджуємося із вказаним твердженням, проте не повністю, оскільки ефективність відпрацювання в мультимедійних тирах все одно буде значно нижчою, а ніж відпрацювання стрільби по рухомих цілях.

Невирішені питання з даної тематики. у даній роботі ми наголосимо на необхідності зацікавлення курсантів до вивчення даної дисципліни та надамо можливі варіанти вирішення даного питання. Також у даній роботі ми звернемо увагу на необхідність реформування законодавчої бази. До того ж у даній роботі ми звернемо увагу на необхідності відпрацювання навичок стрільби по рухомих мішеням.

Цілі: дослідження полягає в акцентуванні уваги на недоліках котрі допускаються при підготовці працівників правоохоронних органів та розроблення нових методів та способів для покращення рівня вогневої підготовки курсантів в ЗВО МВС України.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні дуже важливим аспектом виступає якісна підготовка майбутніх працівників правоохоронних органів. Насамперед вказана необхідність обумовлена тим фактом, що законодавцем надано повноваження правоохоронцям на застосування та використання вогнепальної зброї, як найбільш суворий захід примусу. Саме тому підготовка курсантів в ЗВО МВС України, має неабияке значення для підтримання безпеки у державі.

Вивчаючи вказану тематику ми хочемо звернути увагу на той факт, що на вогневій підготовці курсанти набувають як теоретичних, так і практичних навичок, й кожна з них є невід'ємною складовою якісної підготовки майбутніх правоохоронців. Відтак ми хочемо звернути увагу, що до теоретичних аспектів слід віднести знання нормативно-правової бази та матеріальної частини зброї, говорячи ж про практичні навички це насамперед виконання нормативів з вогневої підготовки та практичної стрільби.

Нормативно правова база відіграє дуже важливий аспект у підготовці працівників правоохоронних органів, саме тому ми хочемо зацентувати свою увагу на вказаному аспекті. Відтак ми повинні розуміти, що у відповідності до статті 46 Закону України «Про Національну поліцію» законодавцем передбачено можливість працівниками поліції застосовувати та використовувати вогнепальну зброю [1].

Перше на що ми хочемо звернути увагу, так це на знаннях нормативно правової бази, оскільки вказаний аспект відіграє чи не найбільше значення для подальшого проходження служби поліцейськими. Ми повинні розуміти, що законодавча база як гарантує права поліцейських, так і обмежує їх у разі порушення норм. Саме тому лише добре знаючи нормативно правову базу поліцейські можуть ефективно виконувати покладені на них завдання й при цьому не отримувати певних дисциплінарних стягнень.

На сьогодні законодавець доволі чітко та ефективно визначив перелік підстав для застосування та використання вогнепальної зброї в ЗВО МВС України. Проте ми хочемо звернути й на недоліки законодавства, оскільки лише їх усунення може покращити як підготовленість курсантів, так і їх подальше ефективне несення служби. Хоча законодавцем передбачено, що у разі активного застосування вогнепальної зброї він негайно повинен повідомити свого керівника, проте ми хочемо звернути увагу, що поняття активного застосування прямо не прописано, що саме розуміється під вказаним терміном. На нашу думку, доцільно внести корективи до вказаної статті надавши офіційне законодавче визначення даному поняттю. Відтак

ми пропонуємо скористатися терміном наданим у коментарі до Закону України «Про Національну поліцію», а саме активне застосування зброї – це застосування її без попередження [2].

До того ж говорячи про нормативно правову базу ми повинні розуміти, що законодавець наголошує на тому, що необхідно повідомляти свого керівника у випадку застосування вогнепальної зброї, проте ми хочемо звернути увагу на той факт, що відповідної процедури не передбачено у разі використання вогнепальної зброї. На нашу думку, вказаний аспект є недопустимим. Відтак ми наголошуємо на необхідності інформування керівника й у разі використання вогнепальної зброї за прикладом застосування вогнепальної зброї з попередженням.

Також вивчаючи питання інформування керівника ми повинні розуміти, що у вказаному аспекті дуже важливим компонентом виступають строки. Відтак ми можемо розуміти, що законодавцем не передбачено конкретних термінів такого інформування. Хоча для активного застосування законодавець говорить про те, що правоохоронець повинен негайно інформувати свого керівника ми повинні розуміти, що необхідно враховувати й інші аспекти. До того ж ми повинні розуміти, що в діяльності правоохоронних органів дуже важливим компонентом виступає процесуальна фіксація, тобто законодавець не регламентує у якій формі повинно здійснити інформування. Тому на нашу думку доцільно закріпити, положення про те, що у разі активного застосування вогнепальної зброї працівник поліції негайно доступним йому способом (надіслання електронною поштою, виклику по телефоном) має повідомити свого керівника, й у визначений строк він повинен надати письмове пояснення. До того ж ми вважаємо доцільним визначити конкретний термін у який правоохоронець повинен проінформувати свого керівника у разі застосування вогнепальної зброї з попередженням.

При цьому ми вважаємо, що необхідно проводити заняття в тому чисті й з процесуального оформлення документації, що пов'язана із застосуванням чи використанням вогнепальної зброї, оскільки вказаний аспект дуже знадобиться майбутнім поліцейським у подальшому під час проходження служби. Ми розуміємо, що вміння правильно скласти документацію, це необхідна складова підготовки курсантів ЗВО МВС України, й саме тому ми наголошуємо на тому, що вивчаючи вказану дисципліну курсанти повинні набувати вказаних навичок.

Відтак врахувавши вказані нами недоліки законодавець значною мірою спростить діяльність поліцейських, як працівників правоохоронного органу, оскільки врахування всіх аспектів застосування зброї може забезпечити особу, котра буде її застосовувати або ж використовувати від можливої відповідальності. До того ж курсанти, які вже вміють правильно оформлювати процесуальні документи з вказаного питання у разі застосування чи використання вогнепальної зброї будуть мати певний багаж знань, що є позитивним моментом.

Ми хочемо наголосити, що курсанти ЗВО МВС України під час навчання набувають великої кількості теоретичних знань й іноді вказані питання бувають важкими для запам'ятовування. Саме тому ми наголошуємо на тому, що вказану дисципліну в цілому як і всі інші необхідно в першу чергу розуміти, а не завчати, оскільки матеріал опанований таким чином швидко забувається та не матиме довгострокового ефекту. Отже, ми хочемо звернути увагу на те, що на першому курсі курсанти ЗВО МВС України опановують велику кількість теоретичних знань саме тому необхідно поводити заняття не просто вивчаючи теорію, а насамперед у форматі вікторин та квестів. Таким чином ми зможемо заохотити до вивчення дисципліни. Відтак у разі задалегідь повідомлення курсантів про вказаний захід й можливе заохочення курсанти більш ефективно засвоюватимуть навчальний матеріал.

Розглянувши теоретичні аспекти підготовки майбутніх поліцейських ми хочемо звернути особливу увагу ще й на практичні. Відтак ми розуміємо, що практичні навички для правоохоронців виступають не менш важливими, аніж теоретичні. Вивчаючи вказану тематику ми хочемо звернути увагу, що відповідно до Наказу МВС № 334 «Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб» майбутні правоохоронці під час навчання у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання мають навчитися виконувати ряд вправ зі стрільби [3]. Зазначимо, що вказані вправи дійсно відіграють дуже велику роль, проте ми не можемо не звернути увагу на їх значний недолік. А саме той факт, що майбутні поліцейські мають влучати по не рухаючому мішеням. Звісно для відпрацювання навичок й для початкових курсів це виступає доволі важливим компонентом, проте ми хочемо наголосити на тому, що курсанти котрі під час навчання не відпрацьовували навички стрільби по мішеням, які рухаються навряд чи під час несення служби зможуть влучити в правопорушника, який перебуває в русі.

Відтак вивчаючи питання, пов'язане з відпрацюванням стрільби по рухомим мішеням, можливою альтернативою виступають мультимедійні тири. Саме з метою відпрацювання навичок стрільби по рухомих цілях доцільно застосовувати мультимедійне обладнання, оскільки даний аспект в тирі майже не можливий [4, с. 311]. Ми повинні зауважити, що саме влучна стрільба відіграє важливе значення для подальшого проходження служби працівниками поліції, насамперед тому, що під час застосування вогнепальної зброї до правопорушника цілком логічним є те, що такі особи не будуть стояти чекаючи застосування даного заходу примусу. Яскравим прикладом цього виступає затримання особи з високим рівнем небезпеки, адже вони не будуть чекати, коли працівником поліції буде застосовано вогнепальну зброю [5, с. 8].

До того ж вивчаючи дану тематику ми повинні наголосити на тому, що у разі застосування комплексної лазерної стрільби у мультимедійних тирах рівень стрільби може підвищитися до 30% та прискорити первинні стрілецькі

навички на 25–30%, що виступає доволі якісним показником. Також ми повинні розуміти, що вказане обладнання буде значною мірою економити кількість використаних патронів, що знизить затрати на викладання вказаної дисципліни [6 с. 312]. Саме тому ми не можемо нехтувати вказаним обладнанням при підготовці курсантів в ЗВО МВС України, проте доцільно розуміти, що використання вказаного обладнання не є досконалим та потребує матеріального забезпечення.

Проте ми також хочемо наголосити й на тому, що мультимедійне обладнання не може повною мірою задовольнити потреби курсантів у відпрацюванні навичок стрільби по рухомих цілях. Насамперед, вказаний аспект необхідно пов'язати з тим фактом, що пістолети, котрі використовуються у мультимедійних тирах не перезаряджаються, та не має ефекту віддачі, що виступає важливим моментом, оскільки під час стрільби правоохоронець повинен враховувати вказаний аспект. До того ж така зброя не має віддачі й значно легша, що створює ілюзійне сприйняття пострілів. Таким чином, курсанти, що відпрацьовують навички стрільби по рухомих цілях ризикують неправильно сприймати ситуацію й на практиці це не допоможе їм влучно стріляти в реальній ситуації.

Висновки. Саме тому ми хочемо наголосити на тому, що для того, щоб майбутні працівники правоохоронних органів набули якісних практичних вмінь зі стрільби з вогнепальної зброї заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання МВС України необхідно обладнати сучасними тирами, котрі дадуть змогу курсантам відпрацювати вказані навички при поведженні з вогнепальною зброєю під час стрільби.

Відтак ми наголошуємо на тому, що на сьогодні необхідно запроваджувати ряд змін у підготовці курсантів ЗВО МВС України, у тому числі й завдяки внесенню поправок до законодавчої бази, оскільки лише таким чином ми можемо підготувати досвідчених фахівців й при цьому убезпечити їх від можливих негативних наслідків, оскільки чітко не прописана законодавча норма створює різні погляди на той чи інший аспект й може призвести до накладення стягнень, що є негативним фактором під час проходження служби.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII, поточна редакція 15.06.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 10.10.2022)
2. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / Кол. авт. ; кер. авт. кол. д.ю.н., доц. Т.П. Мінка. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 480 с.
3. Про затвердження курсу стрільб для поліцейських та Норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб : Наказ МВС № 334 від 26.04.2019. 202 с.
4. Лопасєва О.М. Застосування мультимедійних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів МВС України. *МНПК Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану* : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. 440 с.
5. Антипова А.К., Зеленський Є.С. Необхідність використання мультимедійного обладнання для покращення навичок вогневої підготовки Матеріали II міжнародної конференції. *Науковий простір: Актуальні питання, досягнення та інновації*. Том 2. 2021. С. 7–9.
6. Гавриш, Б. О., Великий, Ю. М. Особливості використання мультимедійних технологій на практичних заняттях з вогневої підготовки курсантами в зво, які здійснюють підготовку поліцейських. *Modern trends of scientific development*, 2022. 311 с.